

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 50.

V Ljubljani, v soboto 13. decembra 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrto leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Politika mest in trgov.

Prošli teden so se naši državnozborni poslanci z vso vmeno potegovali za koristi krošnjarjev iz ribniškega in kočevskega sodnega okraja. Krošnjarstvo samo na sebi je gotovo nasprotnik stalne trgovine. Krošnjar, ki nakupi od tovarnarja ali veletržca slabo blago in ž njim ljudi goljufa na škodo rednemu malemu trgovcu, je gotovo tako nevesela prikazen, da se nam ni čuditi, da so dunajski krščanski socialci v varstvo male trgovine poizkusili vse, da rešijo trgovstvo te hude konkurence. Bila je to realna mestna in trška politika. A pri tem bi se bila zgodila velikanska krivica tudi onim, ki prodajajo okoli svoj lastni izdelek in ki ne hodijo okoli le kot krošnjarji, ampak tudi kot delavni obrtniki. Zato so se katoliško narodni poslanci potegnili z vso energijo za te poštene naše ribniške krošnjarje, in vspeh je bil nepričakovano ugoden: Dr. Susteršičev predlog v korist tem krošnjarjem je dobil v zbornici večino, in isti krošnjarji, kateri so bili že brez usmiljenja izročeni pogubi, so po pridnem in taktne parlamentarnem delu katoliško narodnih poslancev dobili večje ugodnosti, nego so jih imeli doslej. To je vsekako velika pridobitev, in dotični kraji so lahko našim poslancem hvaležni za njih trud.

Druga novica z Dunaja je, da dobi mesto Kočevje višjo gimnazijo. Dolenjska bo imela odslej dve višji gimnaziji, Gorenjska ima eno, in edino le Notranjska je brez nje. Gotovo je Notranjska najbolj zapuščeni del slovenske domovine. V Ljubljani sta dve gimnaziji, kateri sta namenjeni zlasti Notranjski, ker drugi okoliši so preskrbljeni. In vendar nam bo vsakdo priznal, da je Ljubljana ravno Notranjem težje pristopna, kakor pa cela Gorenjska in v novjšem času tudi Dolenjska. Idrija je drugo mesto na Kranjskem in vendar stoji ravno v tem oziru daleč zadaj za drugimi mesti; saj si je še realno morala občina sama postaviti. In Postojna, katera si lasti ime „notranjske metropole“, kaka pastorka je med

kranjskimi mesti! O drugih krajih niti ne govorimo.

V notranjskih mestih se mora pač zganiti prebivalstvo. Ta letargija, ta splošna pozabljenost ne sme trajati dalje. Liberalna stranka je po nekaterih magnatih usuzila notranjske meščane in tržane, kateri večinoma mislijo, da ne znajo niti drugače kihiniti, nego tako, kakor vidijo kakega liberalnega pisarja. Kje so obrtne stranke s samosvestno organizacijo in stanovskim programom? Kje so poučna strokovna predavanja, kje javni politični shodi? Liberalna stranka je te kraje tako grozno zanamirila, da je vse njeno delo zanje — 0.

Samo, kadar kandidira dr. Ferjančič, takrat se v kaki gostilni snide, recimo v Postojni, liberalni generalni štab. Tam vstane kateri, ki pravi: „Klerikalcev ne! Take volimo, ki bodo kazali ministru na kveder šivane čevlje!“ Uboga Postojna glasuje potem liberalno, in kaj ima od tega? Niti poročat ne pride nikdar nihče, niti odgovornega volivcem za mandat se ne izkazuje nobeden. Ne le, da kvedrov ni nikjer, tudi nobena ponižna besedica v prilog volivcem se ne sliši. Pač pa je liberalna stranka v državnem zboru nastopila direktno protinotranjskim mestom, ko se je potegovala za davek na vožne listke. Katoliško-narodna stranka se je upirala temu davku, a če že mora biti, je rekla, pa naj bo vsaj 3. razred prost. Za 12% davek za 3. razred so glasovali liberalci. In ko so katoliško-narodni poslanci ravno z ozirom na kranjske sloje zahtevali, da se naj vsaj pri južni železnici, katere visoki tarife že sedaj dovolj tlačijo ljudstvo, naredi izjema, ni liberalna stranka hotela o tem nič slišati. Tako se godi Notranjem, ki so poslali v državni zbor liberalca in nimajo nobene politične bojne organizacije.

In vendar mora iti pametna mestna in trška politika za jasnimi cilji. Rešiti mora malo obrt, odpreti mora zapuščene kraje širnemu svetu in skrbeti, da država ustanovi v mestih zavode, ki dajejo izobrazbo in zaslužek ljudstvu. Premisljajte, meščani!

Osnova in poslovanje obrtnih pridobitnih in gospodarskih zadrug.

(Dalje.)

O vpisu določa zadrugni zakon:

§ 7. Vsakemu trgovinskemu sodišču je voditi zadrugni register o zadrugah, ki imajo sedež v njega okolišu.

O registru veljajo določbe, ki jih ima trgovinski zakonik glede trgovinskega registra.

§ 8. Predno ni zadruga vpisana v zadrugni register, ne obstoji zadruga kot taka. Če se pred vpisom posluje v imenu zadruge, jamčijo poslujoči osebno in solidarno.

§ 9., odstavek 1., 3. Vsako premembo zadrugne pogodbe je izvršiti pismeno in jo je naznaniti trgovinskemu sodišču. Naznanilo je pridejati prepis zadrugnega sklepa.

Sklep nima pravnega učinka, predno ni vpisan v zadrugni register trgovinskega sodišča, v čigar okolišu ima zadruga sedež.

§ 10. Pri vsakem trgovinskem sodišču, v čigar okolišu ima zadruga podružnico, je naznaniti to radi vpisa v zadrugni register in je pri tem izvršiti vse to, kar predpisujeta §§ 6. in 9. za glavni zavod.

B. Nekaj splošnih navodil.

Snovateljem pridobitnih in gospodarskih zadrug je priporočati, da se ravna po naslednjih navodilih, ki jih je izkušnja pokazala za dobra:

1. Po ustanovitvi vsake vrste zadrug je težiti le tam, kjer je resnična potreba in je tudi zmožnih mož.

2. V vsaki zadrugi mora izraza dobiti misel, da ima blaginja posameznika v blaginji skupnosti svojo najboljšo oporo. Edinost in zmisel za zadrugništvo je zadrugnikom, če naj zadruga uspeva, pokazati v vseh položajih in pri vseh dejanjih.

3. Razvoju in razširjenju zadrug v prid je, da se takoj po ustanovitvi pridružijo kaki že obstoječi zvezi in, če mogoče, tudi kaki posebni sozvezi. Tako dobe priliko, si povedati svoje

Koristna naprava.

To je bilo danes v hiši Volkove gospe zvočenja in ropotanja, da je človeku kar v ušesih šumelo.

Gospa Volkova si je že zdavnaj želela imeti telefonsko zvezo, a dolgo je ostajalo pri pobožni želji, ker njen soprog, profesor na gimnaziji, se je vedno ustavljal zahtevi svoje drage žene. Zaradi vsake neumnosti se s to „preteto“ napravo ne bo pustil motiti v svojih študijah, toda slednjič je moral le kapitulirati pred žensko zgovornostjo in neodjenljivostjo.

„Preteto“ napravo se je drznil učeni gospod imenovati tako pametno iznajdbo. Ali ni morda zelo koristna? In poleg tega tako prikladna! Sladkate se lepo v svojem naslanjaču, kar se spomnite, da ste pozabili to ali ono naročiti pri mesarju, peku, ali pa vam v glavo šine srečna misel, ko bi radi razodeli prijateljem in znanec — no, če imate telefonsko zvezo, treba le, da storite korak, dva, pozvonite in je že gotovo. Da, koristna in prikladna naprava!

Ni torej čuda, da je gospodičina pri telefonu „mela danes „vroč dan“, da le Volkovej gospej

postreže. Seveda, prvi dan telefonske zveze se mora pošteno porabiti!

Od jutra do večera se zvonec skoraj ni ustavil; rrrr — rrrr — tako je šlo vsakih pet minut. Gospod profesor ni mogel več poslušati vednega žvenkljanja, zato je odšel od doma. Ko se pa čez uro vrne, napade ga gospa na hodniku z besedami:

„Mož, Bauerjeva gospa nas je povabila po telefonu, da naj zvečer k njej pridemo; za gotovo, je naročala. Tudi njen brat pride in še eden znanec — kako se prav za prav piše, nisem dobro razumela.“

„In kaj si jej odgovorila?“

„Kaj sem odgovorila? Kaj pa družega, kakor da povabilo z veseljem sprejmemo. Saj nimaš nič zoper to?“

Tudi če bi bil gospod profesor kaj „zoper to“ imel, bi se moral udati volji svoje gospe, zato se je z vzdihom vdal v osodo.

„Mina pojde tudi z nami“, de čez nekaj časa Volkova gospa. „Gospa Bauerjeva me je prosila, da jo seboj vzamemo, ker bo v kuhinji lahko pomagala dekli, ki si je izvila nogo.“

To ni gospoda profesorja toliko zanimalo ali hočeš nočeš, potrpežljivo je moral poslušati.

Čez pol ure je pozvonila naša trojica pri g. Bauerjevej. Sprejeli so jih uljudno, a vendar z nekim začudenjem.

„Danes pa nisem vašega obiska pričakovala“, pove Bauerjeva, „zlasti ob takem vremenu, ki je zunaj. A dasi ste prišli nepričakovano, vendar srčno pozdravljeni. Škoda, da moža ni doma, ravnokar je odšel v čitalnico.“

Volkova gospa gleda prijateljico vsa iznenadena in sama ne ve, kako in kaj.

„Da niste obiska pričakovali? Saj ste nas po telefonu povabili.“

„Po telefonu? Res, vi ste napravili danes telefonsko zvezo; Mačkova gospodična mi je opoldne pravila. Ta je z vami gotovo veliko govorila. Zna neki že prav dobro.“

„Torej niste vi telefonirali?“ vpraša gospa Volkova.

„Še v glavo mi ni padlo, skoraj celi dan je bila pri meni Silderica; celo popoldne sem sedela s to pusto osebo.“

„Čudno, in vendar smo bili pred uro povabljeni po telefonu, naj pridemo k vam. Zares

izkušnje in v skupnem delu izboljšati svojo organizacijo.

4. Priporočati je vobče omejeno jamstvo.

Da pa je mogoče lažje in ceneje dobiti potrebni kredit, je jamstvo določiti najmanj na dvojno ali trojno višino opravičnih deležev.

5. Opravični delež naj bo sicer kolikor mogoče visok, vplačila pa, ki jih je nanj vplačati, naj se določijo tako, da je tudi manj premožnim lahko jih plačati.

6. Četudi zakon ne proglašja za potrebno, postaviti nadzorni svet, naj se vendar to ne opusti. Za nadzorni svet je postaviti „opravični red“.

7. Pravice in dolžnosti članov in funkcionarjev zadruga določajo zakon in pravila. Oboje, zakon in pravila, je treba vedno vpoštevati in se kar najnatančneje ravnati po njih. Propad marsikaterih zadruga je bilo edino pripisati temu, da se ni pazilo na predpise zakona in pravil.

8. Tudi za načelstvo je sestaviti „opravični red“, delovanje drugih funkcionarjev naj se uredi s primernimi „navodili“.

9. Temelj upravi je urejeno računstvo. Že ob ustanovitvi zadruga je vodstvu zagradelj največjo skrb posvetiti temu, da se kakor združne tako kupčijske knjige vodijo natančno in pregledno. Kjer funkcionarji nimajo za to potrebnih zmožnosti sami, tam je potrebno potreba, da napravi in vodi potrebne knjige večš knjigovodja.

C. Postopek pri snovanju pridobitne in gospodarske zadruga.

Ko se pokaže potreba za osnovo zadruga, se sestavi ustanovni odbor, ki stori vse pripravljene korake. Sem spada pred vsem sestava načrta pravil.

Vzorna pravila za vse tukaj obravnavane vrste zadruga je dobiti tudi pri pospeševalnem uradu c. k. trgovskega ministerstva na c. k. tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju.

Ko so pravila sestavljena, je osebe, ki hočejo pristopiti k zadrugi, ki se snuje, ali o katerih se je pristopa nadejati, povabiti k ustanovnemu shodu s posebnimi vabili. Tu obrazec takega vabila:

„Vaše blagorodje!

Podpisani odbor si dovoljuje Vaše blagorodje vabiti k ustanovnemu shodu (zadruga), ki se začne (dan) dne 19 točno ob . . . uri v — Dnevni red: I. Razgovor o bistvu zadruga sploh in o zadrugi ki se naj osnuje posebej. II. Načelno sklepanje o osnovi zadruga III. Določitev združne tvrdke. IV. Posvetovanje o predloženih pravilih kot združni pogodbi, oziroma njih sprejetje. V. Sprejemanje pismenih pristopnih izjav članov. VI. Volitev nadzornega sveta (na podlagi sprejetih pravil). VII. Volitev načelstva (na podlagi sprejetih pravil). VIII. Predlogi in vprašanja.

. dne 19 Odbor“.

Ustanovnega shoda ni treba naznaniti pri oblasti, ker ni splošno pristopen, ampak omejen na povabljenost goste.

O ustanovnem shodu je spisati zapisnik v posebno knjigo, imenovano „zapisnik občnega zbora“. Obrazec tega zapiska: „Zapisnik, sestavljen dne 19 v — V ustanovitev zadruga s pismenimi vabili za danes sklicani shod v prostorih h kateremu so prišle v priloženem imeniku vpisane osebe, otvori predsednik ustanovnega odbora ob uri, imenuje sopodpisane gospoda za zapisnikarja, gospode za skrutatorje in gospode za overovatelje zapisnika. — Pri točki I. vsprejeda, naznanjenega v vabilu, razpravlja gospod podrobno o namenu in koristi zadruga, ki se naj osnuje. Pri točki II. sklenejo navzoči (soglasno) načelni sklep, da je ustanoviti zadruga in pri točki III., da se naj ustanovi pod tvrdko Pri točki IV. se prebera pravila, o katerih se je ustanovni odbor že prej posvetoval, in sprejmo (soglasno, z naslednjimi premembami). Pri točki V. se sprejmo pismene izjave članov, da pristopijo; oddali so izjav. Pri točki VI. se izvrši na podlagi § pravil nadzornega sveta. Odda se glasovnic, absolutna večina je torej Ko izvrše skrutatorji svoje delo, naznani predsednik, da je bilo za gospoda gospoda (imena voljencev in število glasov) oddanih glasov. Izvoljeni izjavijo, da sprejmo izvolitev. Pri točki VII. se voli načelstvo. Na podlagi § pravil predlaga nadzorni svet naslednje gospode za člane načelstva: Odda se glasovnic. Absolutna večina je torej Po izvršenem skrutiniju naznani predsednik, da je bilo za gospoda gospoda (imena voljencev in število glasov) oddanih glasov. Izvoljeni so torej gospodje za člane načelstva; vsi izjavijo, da sprejmo izvolitev. Pri točki VIII. pooblasti shod načelstvo za potrebne prijave in podpise pri sodišču in zaedno v to, da morebitne premembe pravil, ki bi jih želelo oblastvo, če so le stilističnega značaja in ne bistvene, brez sklicanja novega shoda izvrši samostojno. Da podpišejo zapisnik, so se pozvali razen predsednika in zapisnikarja tudi imenovani skrutatorji in overovatelji zapisnika. Prebrali, odobrili in podpisali“

Zaedno je treba imenika navzočih, v katerem se vpišejo vsi navzoči. Kdor je na shodu glasoval za sprejetje pravil in pristopil kot član zadrugi, mora pravila svojeručno podpisati. Kdor hoče zadrugi pristopiti po ustanovnem shodu, mora dati pristopno izjavo. Obrazec zanjo je: „Pristopna izjava. Izjavljam, da pristopam se podrejam v vseh točkah po ustanovnem shodu dne sprejetim in mi v vsem obsegu dobro znanim pravilom, katerih odtisk se mi je vročil. Ime: Poklic: Stanovalec: Starost: Sprejeto v seji dne združni register št. Deležniški skontro št. Za društveno vodstvo:“ (Dalje prih.)

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 8. dec. Naši nasprotniki nas silijo govoriti o eni in isti reči večkrat. Zavijejo po svoje — lažejo ne smemo reči, ker se ne spodobi taka lastnost napredni inteligenci — zavijajo toraj, kakor njim bolje kaže in potem tako trdovratno svoje trdijo, da bi bili kmalu sami prepričani: tako je in nič drugače, kakor smo mi zapisali. Podtikajo drugim umazanosti, grabežljivosti, sleparije i. t. d. Človek se ne hote spominja izreka: „Wie der Schelm ist, so denkt er von andern“.

Ko so si oni brusili pete in farbali nekatere zakaj naj pri volitvi mestnega starešinstva grede ž njimi, podtikajo isto počenjanje naši stranki, dasi je po Idriji znano, da mi v tem oziru nismo storili ne koraka, ne spregovorili ene besedice. Celo nedolžni Ceciljeni večer je bil v ta namen napravljen, da bi pridobivali v volivni borbi pristašev. Gospod dopisnik je najbrž še prav mlad v Idriji, ali ga je pa volivni boj tako prevzel, da za druge ideje ni bil pristopen, drugače bi moral pač vedeti, da se v novembru vsako leto napravi tak koncert, ne glede na kako volitev.

Kakor omenjeno, mi se nismo prav nič potrudili, kako naj volijo svetovalce v magistratu, prepustili smo vse to taktosti liberalne gospode in menili res, da se bodo ozirali, kakor vsako dobo, tudi sedaj na tretji razred. Da tega niso storili, veseli „Sl. Narod“ in „Jednakopravnost“. Mi jim še enkrat odkrito povemo, da je bilo to tudi nam všeč. Prvič imajo naši odborniki proste roke, in drugič s tem bomo lahko razkrinkali marsikatero, ki se bo dobrikal delavcu, mencial roke in sladko zatrjeval: Vidite, mi storimo vse, kar le moremo za rudarja, nam gorko bije srce za delavca, a mi ne moremo vsega, tudi so nam roke zvezane, a kolikor je v naši moči, zanesite se le na nas, za trpina delamo po svoji najboljši moči in volji itd. Pri tej volitvi, ko se je šlo nekoliko za ugled, priznanje delavskemu odposlancu, niso bile nič vezane roke, k večjemu, če so si jih dali prostovoljno zvezati od „farbarjev“.

Pa pustimo to. Odgovoriti moramo na notico zadnje številke „Jednakopravnosti“ „Katoliška sleparija“. Nek katoliški mož, pravijo, slepari že več let in radovedni so liberalci, kaj poročemo mi na to, ki prežimo na najmanjšo pičico, s katero bi zamogli kakega liberalca očrniti.

Ko bi mi hoteli črniti svoje politične nasprotnike, bi morali vsaj še enkrat tako dolge dopise pošiljati „Slov. Listu“. Ne, ne, mi vdarimo le prisiljeni po znanem izreku „haust du meinen Juden, so haue ich deinen Juden“. Napadeni se bomo branili se ve z istim orožjem, s katerim se vi nam približujete, le v toliko se razločujemo, da mi fakta, resnico poročamo, vi pa morate celo po Francoskem laži iskati. V tej gonji ste tako ali preslepljeni ali nevedni, da celo ne veste, kaj je „Meyer-jev Konversationslexikon“, kaj pa „Reischer“. Ko bi mi vas hoteli črniti in stikati po vaših marogah, bi imeli za ta posel v Idriji gradiva dovolj. Evo vam dva izgleda!

mi ne gre v glavo, da bi bila napak slišala, ni mogoče. In vaša dekla si ni izvila noge?

„Nogo izvila? Kako pa to?“

„Po telefonu se mi je razločno reklo in radi tega naj bi pripeljala s seboj svojo deklo. Neumevno, uganka mi je to.“

„Meni tudi“, pritrjuje Bauerica. „In vendar nič bi se ne čudila, če nas je imela Mačkova za norca.“

„Menite?“

„Skoraj prepričana sem. Zjutraj je z menoj govorila o vaši telefonski zvezi in pri tem se je nekako poredno nasmejala.“

„Da se je nasmejala? No, le čakaj, takoj te izplačam“. In Volkova brž stopi k telefonu, ki se je nahajal v kotu sobe, pozvoni in želi zvezo z Mačkovim gospodičom.

Osupnjena Bauerica gleda svojo prijateljico.

„Gospodična, gospodična“, vpije v telefon z izpremenjenim glasom. „Jaz sem Šmidova, vaša šivilja. Na svojo žalost vam moram naznaniti, da vaše obleke ta teden izdelati ne morem, imam preveč dela; nikar ne zamerite, jaz res nisem kriva . . .“

Kaj je gospodična Mačkova odgovorila, Bauerica ni slišala, a sklepajoč po obrazu gospe Volkove, ki je komaj smeh premagovala, je bil njen odgovor gotovo dobro zabeljen. Kratko zapotoma zvonec in pogovor je bil končan.

Volkova pa je razlagala: „To se bo jezila! Prepričana je bila, da govori s Šmidovo. Kratko me je zavrnila, da obleke ne mara, ako ne bo do nedelje izgotovljena. Predvčerajšnjim mi je pripovedovala, da si je naročila novo letno obleko, v kateri pojde v nedeljo v obisk; lahko si mislite, da se togoti.“

„Posrečilo se vam je, bolje nego njej. Mi se bomo tukaj prijetno zabavali, Mačkova pa bo od jeze vsa zelena.“

V tem se je vrnil g. Bauer. Profesor se je vzradostil njegovega prihoda, saj mu je bilo tako grozno dolg čas. Oba gospoda sta se zamislila v šahovo igro, gospe pa sta sedeli v drugi sobi pri čaju ter klepetali.

Enajsta ura se je bližala, ko je Volk po hudem boju nasprotniku napovedal šah mat. Brzo na to sta se zakonska odpravila domov. Tudi dekla se je dobro zabavala v kuhinji pri svoji tovarišici, seveda sta svojo gospodo pošteno obrali.

Ura je bila enajst, ko je gosp. Volk ključ vtaknil v vrata svojega stanovanja. A nakrat se zgane, ključ se noče zasukati, in kar je bilo še hujše, vrata so bila samo priprta. Zla slutnja se je polastila vseh, z utripajočim srcem vstopijo. Ko prižge profesor luč, čaka jih novo iznenađenje: Na mizi polno raznih steklenic in kozarcev, nekdo se je v njih nenavzočnosti dobro gostil. Volkova je v prvem hipu sumila Mačkovo, toda to bi bilo le preveč!

Ali še hujše jih je čakalo. Ko pride profesor v svojo sobo, zapazi, da je miza s silo odprta. Skokom je pri njej: kar je bilo vrednega, je bilo proč!

Trenutek stoje vsi trije osupnjeni, slednjič jame profesorjeva žena jadikovati. Okradli, oropali so jim hišo! Hudobneži so se poslužili nove iznajdbe. Pri telefonu je našla Volkova, ko je hotela o tatvini policijo obvestiti, vizitnico, kojo so tatje pustili. Na njej je bilo zapisano: „Imejte telefon v čislj, ker je toli koristna in prikladna iznajdba!“

Konec zgodbe? Koristna in prikladna iznajdba je takoj romala iz hiše, toda tatovi niso nikdar dobili.

Se še spominjate, kako ste sedaj leto obirali g. Trevena, ki je pustil v bolnišnici svojega sina? Ni še bilo od tega leto preteklo in zalagatelj „Jednakopravnosti“ je silil in napravil svojo mater v bolnišnico. Kako ugodna prilika je bila to za nas, ako bi se bili hoteli maščevati. Dobesedno bi bili le prepisali one psovke iz vašega lista, mesto imena Valentin Treven, bi bili postavili Dragotin Lapajne, mesto imena „sin“ zapisali „mati“ in bil bi lep tableau. Veste sami, da tega nismo storili, ker nočemo nobenega žaliti, še manj pa kakih slabosti Idrijčanov pošiljati v svet.

Kako ste zopet 30. novembra s strahom čakali, ali prinese „Slov. List“ eno pikantno dogodbo, ko je vaših eden telovadil skozi okno. Vidoma vam je odleglo, ko vam je iz kavarne dal znamenje z roko, da ni nič omenjenega. Kako ugodna je bila za nas ista prilika, saj to ni bila majhna pika vas očrniti. Tudi danes bi tega ne omenjali, ko bi se vi ne izmislili zopet kaj o klerikalni slepariji. Brzjavili ste že 8. nov. v „Sl. Narod:“ „Vsled velikih sleparij so dobili klerikalci v 3. razredu večino. Sodnijsko postopanje proti sleparijam je uvedeno. Volitev bode ovržena, zmaga pri prihodnji volitvi zagotovljena“. Znano je, koliko je bilo na tem resnice. Svoja dva glasova ste ovrgli, našega ne enega ne. Nikar preveč ne pišite o sleparijah, sicer hodo ljudje sodili: wie der Schelm ist, so denkt er von andern.

Morda ste mislili zopet s tem nas oplášiti, da ne bi obelodanili znanega dogodka dne 23. nov. Ne bojte se! Kakor je rečeno, mi nočemo tudi nasprotniku škodovati, a vsega zamolčati ne moremo, če nas izzivate in podtikujete namene in dejanja, katerih ni. Le če bote zopet kaj pisali neresničnega o klerikalnih ali samostanskih šolah, tedaj bodite pripravljeni, da v prvi številki „Sl. Lista“ objavimo — že veste kaj.

Domače novice.

„Narod“ in resnica. Dan za dnem se baha glasilo liberalne inteligence, da so bili kaplani na kostanjeviškem liberalnem shodu oklofutani in v blatu pomandrani. „Narod“ se je tudi bahal, da je bilo na shodu čez 400 liberalnih kmetov. Mi samo to konstatiramo, da na c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem, čegar zastopnik je bil na shodu v Kostanjevici, o kakih oklofutanih kaplanih in o številu 400 — nič ne vedo!

Izobraževalno in zabavno društvo „Kranj“ se je ustanovilo v ponedeljek 8. t. m. v Kranju. Pristopilo je do sedaj že okoli 80 udov in novi se še vedno oglašajo. To obilno število udov dokazuje, kako potrebno je bilo tako društvo. V odbor so bili izvoljeni soglasno sledeči gg.: predsednik: gimn. profesor Evgen Jarc; podpredsednik: trgovec in posestnik Ferd. Hlebš; tajnik: kapelan Jožef Potokar; njega namestnik: uradnik v tovarni Pollak Martin Tomc; blagajnik: posestnik in usnjarski mojster Ivan Zupan; njegov namestnik: posestnik in klobučar Jožef Ovčjak; knjižničar: gimn. profesor Bôgumil Remec. Društveni prostori se nahajajo v prvem nadstropju gostilne g. Fr. Sumi. Društvo začne delovati z novim letom. Na Silvestrov večer priredi koncert na „Novi pošti“.

Liberalna slovensko-nemška zveza že rodi sadove tudi po mestih v deželi. V ponedeljek so napravili liberalci v Kranju koncert. Natisnili so vabila tudi v nemškem jeziku. Povabili so ljubljansko društveno godbo, da jim je svirala v najnovejši mestni „Turnhalle“ (prej „Sokolska dvorana“). Slava absolutnim narodnjakom! Narodni „klerikalci“ pa so prisostvovali koncertu v hotelu „Nova pošta“. Prostrana dvorana bila je natlačena polna občinstva. Pri koncertu so svirali vrlo dobro godci meščanske godbe kranjske pod vodstvom g. kapelnika Vlasaka.

Zakaj je „Narod“ molčal? Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se je vršila sila zanimiva obravnava proti učiteljici Hočevnar. „Narod“ je o vsej obravnavi poročal samo z enim stavkom. Po Ljubljani so liberalci stikali glave skupaj ter povpraševali po „Slovincu“, ki je imel obširno poročilo, Malovrh pa je zadovoljno sedel pri svoji mizici pri Slonu. Kdor zna, pa zna, kaj ne, go spod Malovrh?

Iz Kranjske Gore. Naše planine so pokrite s snegom, turisti so nas že davno zapustili, vse je mirno in tiho. Pretečeni teden je prišel k nam naš novi gospod župnik Lud. Škufca v spremstvu gospoda dekana Koblarja in kanonika T. Kajdiža. Slovesno so zapeli zvonovi v pozdrav novemu dušnemu pastirju, kateremu želimo, da bi si v svežem gorenjskem zraku okreplil svoje zdravje ter se čutil srečnega in zadovoljnega med nami. Zadnji „Gorenjec“ se je zopet osmešil z nekim dopisom iz Kranjske Gore. Za „Gorenjca“ se pri nas ljudje zmenijo kot za lanski sneg, to povemo v obraz duševnemu očetu tistega pokvedranega dopisa. Mi ne bomo branili gospoda kaplana, pač pa rečemo, da je bil skrajni čas, da je c. kr. okrajno glavarstvo poseglo v naše razmere. Nobene noči ni bilo miru. Ko bi fantje peli dostojno, nikdo bi jim ne branil. Toda kdo bo poslušal ponočno razsajanje od žganja pijanih barab? In to je trajalo cele tri ali štiri ure, ali pa tudi celo noč. V obsodbi takega nedostojnega vedenja so si bili vsi prebivalci edini, „naročniki“ „Narodovi“, kakor „klerikalci“. Orožniki so posegli vmes — in mir so naredili. To pa ni bilo vseh ponočnjakom, ki so se morali zagovarjati pred c. kr. okrajnim glavarjem ter slišati lepo pridigo, in vseh ni bilo to gostilničarju Antonu Hribarju, pa ne zaradi tega, ker rad posluša ponočno kruljenje, ampak zato, ker je — gostilničar. Mi mu ne moremo pomagati, konstatiramo pa, da je sedaj v Kranjski Gori — mir. „Gorenjec“ je pa vzel te ponočne fante pod svoje okrilje ter zraven še zapisal debelo laž, da se je ovadilo orožništvo na žandarmerijski komando v Ljubljani. Mi pozivljamo slavni žandarmerijski komando v Ljubljani, naj vzame zadnjo številko „Gorenjca“ v roke ter se prepriča, kako „Gorenjec“ — laže. Dopisniku „Gorenjca“ pa svetujemo, naj nas pusti pri miru ter naj na ta način ne kaže svoje maščevalnosti, saj ve, da ni treba veliko in tudi pri nas bo upeljana policijska ura in potem bo tudi njemu — sapo zaprlo!

Ilustrovani „Narodni koledar“ za l. 1903 je izšel v založbi g. Dragotin Hribarja. Koledar obsega tudi mnogo slik in leposlovnega gradiva. Elegančno vezan stane 1 krono 50 v., broširan pa 1 krono.

Telovadba na deželi. Nekdo piše „Novemu listu“ te-le uvaževanja vredne besede: Ko opazujem, kako naše ljudstvo slabi vsled raznih razvad in posebno vsled pijačevanja, mislim, kaj bi se naj storilo, da se vsaj eden del tako izgubljene prirodne sile našega ljudstva zopet nadomesti. A nobeno drugo sredstvo se mi v tem oziru ne zdi tako dobro, kakor telovadba. Pa bo kdo dejal: kinet pa telovaditi! Saj je njegovo kmetijsko delo dovolj za telovadbo, čemu treba še več. Ne, to ni pravi odgovor. Delo ni telovadba, delo je trpljenje, katero je podvojeno, ako je naloženo na rame po raznih razvadah oslabiljenega človeka. Tako oslabiljenega človeka delo še bolj oslabi. Utrdi pa človeško telo v telovadbi. Telovadbo treba gojiti vstrajno dan na dan, potem je koristna. Vsi kulturni narodi goje telovadbo tudi mej kmečkim ljudstvom. Mladini je neobhodno potrebna, da se njeno telo utrdi in ne podleže prehitro v starosti. Posebno je treba misliti na vse možne slučaje. Kaj, ako pride vojna? Vojaki, ki telesno niso utrjeni, ne preneso vseh naporov, ki jih prinese seboj vojna in močnejši sovražnik jih lahko premaga. Ne smemo pozabiti, da je žganje sredstvo, s katerim Nemci slabe naš krepki narod edino radi tega, da v slučaju vojne z Nemčijo naši vojaki podležejo. Takih stvari naši mladeniči gotovo ne vedo, zato pijejo nemško žganje in se ukončujejo za — Nemca! Ako bi naše ljudstvo bilo količkaj politično, bi obrnilo hrbet žganjepitju, ob enem pa bi se utrjevalo s telovadbo, da bode krepko in jekleno v bodočem boju z Nemčijo. Kako pa naj telovadi naše kmečko ljudstvo? Stari Grki, Španci in Rimljani so se največ telovadili z borenjem t. j. dva korenjaka sta se zgrabila za pesti in skušala drug drugega poviti k tlom. Ali je prijel eden drugega čez pas in tako sta se borila. Najbolje je, da sta oba enako močna. Pri takem borenju se najbolje giblje telo in se tako prav izborno utrjuje. Najpametneje storijo naši mladeniči in sploh tudi možaki, da po-

svetijo telovadbi oni čas, katerega sicer radi napravijo pri pijači in drugih takih razvadah. Po telovadbi dobro spe in so prihodnji dan boljši za delo. Tudi o delavnikih se eno uro ali kaj more posvetiti telovadbi. Ne vem, ali se bo moj nasvet uvaževal, to pa vem, da bi izkazal ljudstvu veliko dobroto, kdor bi je napeljal k telovadbi.

Razne stvari.

Wolf-Schalkova afeta je za sedaj že končana. Porotniki v Mostu so dali Wolfu prav. Sicer je bilo pričakovati takega izreka, ker je bila porota sestavljena iz samih Wolfovih privržencev, ali tako splošne obsodbe Schalkove in njegovih drugov nismo pričakovali. Porotniki so izjavili, da je Schalk Wolfa obrekoval. Sodišče je obsodilo Schalka na 16 dni zapore oziroma globo 800 kron in Wüsta na 20 dni zapore oziroma 1000 kron globe. Stroškov plača Schalk dve tretjini, Wüst eno tretjino, Wolf pa mora eno tretjino Schalku povrniti, ker je sodišče izločilo radi zastarelosti iz tožbe Schalkovo brošuro. Schalkov zagovornik, dr. Berger, je prijavil ničnostno pritožbo, torej bomo še imeli morda kdaj priliko izpregovoriti o ti stvari.

Utrjevanje otrok po zim. Po zimni nastopajo otročje bolezni kašelj, nahod, vratobol itd., ki delajo skrb in sirah starišem in odgojevalcem. Proti tem je najboljši pripomoček sistematiško utrjevanje otrok, da se navadijo mraza. Vsa pozornost naj se obrača na vrat, svetovati je otrokom vsako jutro umivati vrat z mrzlo vodo. Še važnejše je pa utrjevanje na zraku. Zavijanje vratu v volnate rute, šavle i. t. d. ni zdravo, s takim šavlom se naravnost goje vratne bolezni. Vrat mora biti prost in dostopen tudi mrzlemu zraku. Otroke se mora navaditi da diha skozi nos in ne skozi usta, tudi ob lepem in gorkem vremenu. Pri dihanju skozi usta se pljuča ne napolnijo popolno, kakor pride tudi prah v usta, po zimni pa se pri dihanju skozi nos zrak ogreje, ko se nasprotno ravno vsled dihanja skozi usta pljuča prehlade. Sobe ne smejo biti preveč zakurjene, tudi obleka ne sme biti pregorka. Vremenu primerno oblečeni otroci naj se brez skrbi puste tudi po zimni na prostem; samo pazi naj se, da bodo živahni in se bodo gibali. Priporočati je posebno za otroke drsanje.

Kathreinerjev koledar za leto 1903, ki nam je bil prijazno doposlan, je letos mičen, eleganten stenski koledar, ki ga bo vsaka prijateljica Kathreinerjeve kave rada obesila blizu svoje mizice. Na sredi ima umetniško izvršeno sliko, ki se ji utegne vsakdo uščno nasmehniti. Brhka, prijazna kmečka deklica dviga čašo Kathreinerjeve kave; prikupni vonj te pijače ji menda vzbuja prijetno pričakovanje in že sedaj vesela tega užitka, se poredno smehlja ob obrač na stran, kakor bi hotela reči: „Pijača pa taka!“ Ta veseli vzklik je tudi za geslo postavljen pod sliko. Kakor čujemo, daje firma Kathreiner ta lični koledar odjemnikom brezplačno razdeljevati po vseh trgovinah, kjer se prodaja njena svetovno znana Kathreiner-Kneippova sladna kava.

Maša 4500 metrov nad morjem. Na najvišjem griču Monte Rosa gorovja so pred nekaj dnevi postavili križ. Prispevke za znamenje odrešenja nabrali so prebivalci Aosta doline in šest pogumnih gorskih vodnikov je postavilo križ, ki je 85 kg težak. Pogumne vodnike je spremljal duhovnik, ki je blagoslovil križ in ob enem bral sv. mašo.

Tragljen dogodek v Parizu. Pred nekaterimi večeri poklicali so v Parizu policijskega komisarja, naj pride v neko hišo v ulici Boulogne. Ko je ta prišel, našel je okoli postelje v sobi več oseb, na postelji pa je ležala mlada žena v zadnjih zdihljajih; glavo jej je prestrelila krogla iz samokresa. Poklicani zdravniki so izjavili, da je vsaka pomoč brezvspešna in ranjenka je izdahnila. V hiši, kjer je izdahnila, stanuje več družin. V tej hiši stanuje tudi 28 letni ruski umetnik, ki je aganziran na dvornem gledališču v Petrogradu, z imenom Rydzewski — člen bogate in plemenite družine iz Kavkaza. Njegov oče je ruski general, razni njegovi strici imajo visoke stopinje v ruski vojski. On sam spada k ruski vojski v lastnosti rezervnega častnika carjeve straže. Začetkom tega leta prišel je na Francosko,

da bi bil popolnil svojo umetniško izobrazbo. Tu v Parizu je živel mirno, redno; iz stanovanja je hodil le po dnevu, ko je šel k učitelju petja; vračal se je vedno zgodaj in sprejemal ni skoraj nikoli nobenega. Oni dan pa, ko se je izvršil oni tragični dogodek, vrnil se je ob 5. uri v družbi elegantne mlade gospe in šel je z njo v svoje stanovanje. Po preteku niti pol ure zaslišali so močan strel v mirni hiši. Vrata umetnika so se odprla na hip in na hodnik je planil ruski umetnik, kliče: „Pomagajte, pomagajte!“ — Lastnica stanovanja je koj pritekla v družbi drugih oseb in v sobi je ležala mlada dama s prestreljeno glavo, zraven nje na tleh pa revolver. Kaj se je zgodilo? — Rydzewski je trdil, da je med pogovorom hotel vzeti z mize listnico, z roko pa je dregnil v revolver, ki je padel na tla in se vsled sunka sprožil in zadel po nesreči mlado damo. Žrtva tragičnega dogodka je ameriška umetnica Ellen Gord, ki je tudi prišla v Pariz, da bi popolnila svojo muzikalično izobrazbo. Živela je pri neki drugi družini in se vedla prav vzorno. Vsi so jo imeli za pošteno in visoko izobraženo. Ruskega umetnika je poučeval bariton opere v Parizu, Lassalle, ki je visoko čislal ruskega umetnika in je prorokoval Rydzewskemu sijajno bodočnost vsled njegovega občudovanja vrednega glasu. Rydzewskega so zaprli. Preiskovalni sodnik je ukazal, naj ga pripeljejo na lice mesta, kjer se je izvršil ta žalostni dogodek. Na rokah uklenjenega Rydzewskega spremljala sta v kočiji dva redarja. Ob enem so prišli tudi preiskovalni sodnik, policijski komisar, tajnik in kovač. Rydzewski je bil ves prepaden. Ko je vstopil v stanovanje, bil je od ganjenja tako premagan, da mu je moral preiskovalni sodnik ponuditi stol. Rydzewski je omedlel na stolu. Ko je prišel k sebi, ukazal mu je sodnik, naj se postavi tako, kakor je stal ob času tragičnega dogodka. Rydzewski je bil vedno bolj bled, vseeno je poskušal vstati, a omahnil je na stol. Prijeli so ga za roke: po nekotikem času je rekel: „Gospica Gore vsedla se je na stol blizu postelje. Na mizi blizu postelje bila je luč in usodni revolver“. Nato mu je ukazal sodnik, naj se postavi, kakor je stal oni dan; Rydzewski je storil to, kakor bi bil iz lesa. Sodnik mu je še ukazal, naj natančneje pokaže, kje je bilo orožje, ko je padlo. „Tu pri meni, mirno sva se razgovarjala; vzeti sem hotel listnico, ki je tudi bila na mizi; ko sem segel z roko po listnici, zadel sem ob revolver; ta je padel... in groza...“ nadaljevati ni mogel, besede so mu ostale v grlu. Preiskovalni sodnik je nato ukazal redarju, naj se vsede, kjer je sedela Gorke in naprosil je Rydzewskega, naj vzame z mize revolver, kakor je storil oni dan. Ko je Rydzewski to storil, je padel revolver prav tako, kakor je pripovedoval ruski umetnik. To je zadoščalo sodniku. V trenutku, ko je revolver padel, vzdihnil je zatoženec, prijel se za čelo; mislili so, da je v nezavesti; a prišel je k sebi vsled močne, železne volje. Pred vrati čakal je zatoženec na sodno komisijo. Udan v usodo, ponudil je svoji roki redarjem, naj ga ukleneta. „Sedaj ni več potrebno“ — odgovorili so ubogemu ruskemu umetniku, ki, dasi slaven, gotovo ne pozabi teh žalostnih ur, ki jih je moral doživeti na potu svojega življenja.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Dve struji med nemškimi obrtniki.

Obrtnike v Nemčiji ločimo, kar se tiče njihovih zahtev za izboljšanje razmer in povzdigo obrtnega stanu v dve struji. En del obrtnikov zahteva vstrajno za samostojno izvrševanje obrti dokaz usposobljenosti in obligatorijske obrtne zadruge, drugi del se sicer strinja tudi z zahtevo spričevala usposobljenosti, v kolikor je ta v korist splošnosti potreben, ne polaga pa mnogo važnosti na obligatoriško upeljavo obrtnih zadrug.

Značilo za mnenje obrtnikov so ravno shodi obrtnikov, katera sta se dva velika vršila letos, 8. in 9. julija vršil se je obrtni shod poreskih obrtnikov, ki je zahteval brezpogojno za samostojno izvršitev obrti spričevalo usposobljenosti in pa obligatorijske obrtne zadruge. Tretji kon-

gres nemških obrtnikov, ki se je vršil od 25. do 27. septembra v Lipskem, pa je zastopal drugo stališče. Pečati se hočemo prvo s kongresom poreskih obrtnikov v Düsseldorfu. Prvi govornik na tem kongresu opisaval je zlato dobo obrtnega stanu za časa ceh in propad obrti. Predlagal je, naj se vrše statističke poizvedbe o razmerah obrtnega stanu. Drugi govornik, drž. poslanec Jakobskotter, je v svojem govoru poudarjal, da tudi zlata doba obrtnega stanu ni zadostovala vseh obrtnih slojev, zlasti ne pomočnikov. V svojem govoru razvil je dalje novejšo zgodovino obrtne zakonodaje in je posebno hvalil obrtne zbornice in obrtne zveze, ki so se vsled nemške postave iz leta 1897. upeljale. Grajal pa je prepovršno označenje „rokodelstva“, nadalje je grajal to, da se zakonito premalo varuje mojsterski naslov kakor tudi, naj bi bilo le z mojsterskim naslovom združeno pravo imeti vajence v uku. Sedanje stanje nemškega obrtnega stanu smatra sorazmerno kot ugodno in z lepo prihodnostjo, če bodo obrtniki možato zastopali oboje stanovske težnje in če bode le te tudi vlada podpirala. Resolucije ni nobene predlagal. Tretji govornik dr. Grunenberg opisaval je v svojem poročilu sredstva, s kojimi naj bi se povzdignila obrt. V debati, ki je sledila poročilu, poudarjali so obrtniki zlato dobo obrtnega stanu, ko so bile cehe še močne. Samo dobre volje manjka, zboljšati stanje obrtnega stanu. Edino rešilno sredstvo pa je uvedenje obligatorijskih obrtnih zadrug, spričevalo usposobljenosti za pomočnike in preskušnja za mojstre. Sprejeta je bila v tem smislu tudi resolucija. Čisto drug, rekli bi, liberalen obraz kazalo je zborovanje obrtnikov v Lipskem. Predlog obrtnikov s Kolina in Kaszela, naj se spričevalo usposobljenosti postavi na dnevni red obrtnemu kongresu, pripravljavni shod vkljub toplemu in unetemu priporočilu predlagateljev ni sprejel. Eden glavnih govornikov za ta predlog je v svojem utemeljevanju izjavil: „Edino sredstvo za povzdigo obrtnega stanu je upeljava spričevala usposobljenosti“. Predpripravljeni shod se je izjavil, da zadostuje na dnevnem redu nahajajoča se postavka, ki zahteva dokaz usposobljenosti za stavbeno obrt. Shod se je pečal z malenkostnimi, sicer za obrtni stan tudi važnimi zahtevami obrtnega stanu. Zahtevali so natančno zakonite ureditve oddaje onih del od strani države in občin obrtnikom. Nadalje je shod sklenil samostojno starostno in invaliditetno preskrbovanje obrtnikov in pomočnikov. Zahtevalo se je, da naj imajo obrtniki pravo tvrdke svoje registrirati v kupčijski register; sedaj obstoječa dvakratna doklada, ki jo morajo obrtniki plačevati trgovski in obrtni zbornici (na Nemškem so samostojne zbornice) se odpravi, obrtniki naj plačujejo doklado le obrtni zbornici. O upeljavi spričala usposobljenosti se je sklenila resolucija, naj se le ta upelje obligatorično za zidarske, tesarske in kamnoseške mojstre, kakor tudi za stavbene podjetnike.

Nadalje se je zahtevalo, naj le mojstri imajo pravico imeti vajence, zahtevali so obrtne šole. Nadalje se je sklenila resolucija, naj se zakonito določi, da med očetom, ki uči sina obrti, ni potreba učne pogodbe. Sklenilo se je z malo večino glasov, naj se upeljejo za rokodelske pomočnike zakonodaje delavske bukvice.

Iz te razprave je razvidno, da so, žal, tudi na Nemškem obrtniki napojeni v gotovih krajih z liberalnim duhom; razloček med našimi in nemškimi je pa le ta, da se tudi liberalni obrtniki zanimajo za skupne stanovske koristi, med tem, ko pri nas poštejo spe.

Deželno obrtno zvezo so ustanovili v Ljubljani. Ta zveza naj spaja obrtne zadruge v enotno organizacijo. Ustanovni shod se je vršil v ponedeljek. Došli so delegatje raznih obrtnih zadrug. Tudi obrtni inštruktor ministerstva za trgovino in predsednik trgovinske in obrtne zbornice kranjske, g. Lenarčič sta bila navzoča. Novi zvezi je pristopilo dosedaj 8 zadrug. V zvezni odbor je bilo izvoljenih 12 udov. Predsednikom je bil izvoljen g. Franchetti, podpredsednikom g. Iv. Kregar, tajnikom g. Jeločnik. Prihodnji občni zbor bo v Ljubljani, potem pa se bodo vršili zbori premenjevalno tam, kjer bode največ zaveznih členov. Na tem shodu v Ljubljani so razpravljali o potrebi enotnega urado-

vanja, o potrebi lastnega strokovnega glasila, o letnih prispevkih, o ustanovitvi obligatorične mojsterske bolniške blagajne, o prirejanju potovalnih zborovanj s strokovnimi predavanji in se je zahtevalo, naj se za Kranjsko ustanovi mesto obrtnega inštruktorja.

Splošni sestanek avstrijskih gostilničarskih zadrug vršil se je sijajno 17., 18. in 19. preteklega meseca na Dunaju. Udeležba je bila velikanska, udeležilo se ga je nad 800 delegatov iz vseh kronovin Avstrije. Glavna točka, o kateri se je največ govorilo, je bila skušnja sposobnosti za gostilničarje. Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva, da morajo gostilničarji v mestih, katera imajo čez 2000 prebivalcev, napraviti skušnjo sposobnosti. To je prav.

Umazana konkurenca čevljarjem. Znano je, kako zlasti razni židovski podjetniki in prodajalci delajo zase reklamo po raznih listih in na ta način svoje ničvredne izdelke spravijo v ceno. Kdor naroči, prejme proti poštnemu povzetju, to je, on — naročnik — mora prej plačati, predno vidi naročeno blago. Zadnje dni nastopil je zopet tak židovski osrečevalec v Krakovem. Inseriral je, da se dobi pri njem par čevljev za 60 krajc. Ujelo se je par ptičkov, naročili so čevlje, a glej, žid pošilja vse in to proti poštnem povzetju, a ne par 60 kr., marveč 3 gld. ali 6 K. Oglejmo si pa, kaki so prejeti čevlji. Notranji del je narejen ves iz papirja, drugo vse slabo, da se tak čevljev ne sme pokazati solncu, še manj pa dežju. Na čevlju igrajo vse barve, pete manjkajo popolnoma. Zadnji čas je, da se uveljavi zakon proti umazani konkurenci, kajti taki špekulantje kra-dejo ljudem denar iz žepa, čevljarjem pa delajo umazano konkurenco.

Vojaška dela. Na Dunaju sta se zedinili kovaška in kolarska zadruga, da skupno stavite ponudbo vojaški upravi za napravo novih topničarskih voz. Zadrugno imetje, kolikor ga imate zadrugi v gotovini, se naloži kot kavcija, posamezni člani pa, kateri bodo sprejeli delo, bodo založili kavcijo pri zadrugi. Vojaška uprava obravnava samo z zadrugo kot tako, ta pa naj potem delo razdeli med svoje člane. Mi smo mnenja, naj bi se vse zadruge na tak način zedinile in prevzele vsa vojaška dela in sploh potrebščine. Malim obrtnikom bi bilo na ta način precej pomagano.

Nova hiša čevljarske zadruge na Dunaju. V nedeljo so na Dunaju slovesno blagoslovili novo hišo čevljarske zadruge. Hiša, zidana v reneisančnem slogu in v tri nadstropja, je pravi kras 8. okraja. Čevljarska zadruga ima spodaj svoje prodajalne za gotovo blago in surovino. Dalje je v hiši velikanska zborovalna dvorana in nekaj prenočišč za tuje brezposelne pomočnike. Hiša se dobro obrestuje, dunajski čevljarji pa imajo svoj dom.

Otvoritev mejnarodne razstave oblačil v Petrogradu. V nedeljo 7. t. m. so slovesno otvorili v Petrogradu mejnarodno razstavo oblačil. Otvoritvi so prisostvovali razni javni funkcionarji, poslaniki i. t. d. Protektorat prevzela je velika kneginja Ksenija. Zlasti so zastopane Francoška, Belgija, Nemčija in Avstrija. Zraven nemških razstavljenecv imajo v obilnem številu v vsaki stroki razstavljeno avstrijski industriji in izdelovalci raznih oblačil. Priznalo se je od mero-dajnih faktorjev, da je Avstrija najbolje zastopana bodisi v številu ali kakovosti. Vse, kar je izdelano, je fino in solidno. Vidi se oblačila iz starih do najnovejših, od preprostih do najmodernejših oblačil. Tudi dunajska krojaška zadruga se je udeležila te razstave. Zanimanje za zadrugne izdelke v razstavi je velikansko. Zadrugno načelstvo upa, da proda svoje izdelke do cela, kajti že prve dni so se našli odjemalci. Avstrijska industrija je v sedmih letih precej zaostala, prav je, da se prično merodajni faktorji brigati, da zopet spravijo industrijo kakor tudi malo obrt na isto stopinjo, kakor je nekdanj slovela.

Tovarnarji lepa za usnje. V Nemčiji se dogovarjajo tovarnarji lepa za usnje, kako bi napravili kartel. Prva posvetovanja so se že vršila z dobrim vspehom. Interesentje upajo, da se v kratkem času popolnoma sporazumejo in da skupno enake cene lepu za usnje nastavijo.

Iz tega se razvidi, da se vse organizira, tovarnarji delajo med seboj karteje itd., edino mali obrtnik nima veliko smisla za organizacijo.

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Ljubljanskim somišljenikom. V „Slovenski krščansko-socijalni zvezi“ so javna predavanja vsak torek točno ob polu 8. uri zvečer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Agitirajte med svojimi člani za ta predavanja! Knjižnica je odprta vsak torek od 7. do polu 8. zvečer in po predavanju pol ure. Vsak petek ob polu 8. uri je praktično socijalni kurz za moške člane zveze v dvorani „Katoliškega Doma“. Kdor se želi udeležiti, naj naznani to društvenemu tajniku. Čitalnica za moške člane je odslej v I. nadstropju „Katoliškega Doma“ na levo. Na razpolago je vedno 25 listov. Za ženske članice so društveni prostori v pritličju „Katoliškega doma“. Ondi se vrši tudi pouk v gospodinjskih zadevah. — Upišite se kot član v „Slovensko krščansko-socijalno zvezo!“ Nagovorite svoje prijatelje, da se pridružijo našim vrstam. Udrina je vsak mesec samo 5 krajcarjev, kar je z ozirom na to, kar nudi zveza dobrega svojim članom, res malenkostna svota. Članarina se vplačuje vsak torek od 7. do 8. ure zvečer in v nedeljo od 11. do polu 12. ure dopoldne.

Delavci in njih nasprotniki. „Sl. Narod“ se je zaletel v prevzv. g. knezoškofa, češ, da sedaj blagoslavlja delavske domove in da ljudem družega ne dá kot „žegen“, s katerim jim ni nič pomagano. Poleg tega sramoti tudi delavce-posestnike hiš, češ, da so okrasili hiše in prostore v nadi, da jim škof zato kaj da. Dalje po svoji vse razdirajoči navadi bije po društvu, češ, da je v denarnih stiskah. Iz tega napada se pred vsem vidi podlost tega lista, ker kaj tacega more pisati in v javni list spustiti le najpodlejša duša, ki ji ni družega mar kot teptanje poštenega dela in koristnih naprav. Ko se je po mestu pričelo govoriti o novo ustanovljenem uradniškem stavbenem društvu, čutil je pristaš tega lista, gospod župan Hribar, potrebo v javni seji mestnega občinskega sveta grajati razdiralno liberalno početje, katero se mora z dobrodelnega stališča res obsojati. „Slov. del. stavb. društvo“ do sedaj še ni javno branil, dasi je pokazalo mnogo požrtvovalnosti in dela. Društvo je prepuščeno samo svoji lastni moči in podpirajočih prijateljev delavskega pokreta. To društvo je z velikimi težavami postavilo do sedaj nad 90 delavskih hiš, v katerih bivajo delavske družine v razmerno lepih prostorih in imajo svoje vrtove, kar gotovo pospešuje zdravstveno in moralno družinsko življenje. Toda vse to je liberalnemu listu nič ter ima nesramni pogum napadati prevzv. g. knezoškofa, ako pride na prošnjo društva blagosloviti hiše delavcev. Mi bi se ne oglašali v odgovor takim surovostim. Toda ne moremo si kaj, da ne bi dali duška svoji ogorčenosti ter ob tej priliki pokazali svetu, kake prijatelje imamo v liberalni sodrgi. Ljudje, ki še nikdar niso naredili kakega pozitivnega dela v splošno korist, sramote društvene člane in društvo, ki si je stavilo nalogo koristiti bližnjemu.

Več članov slov. del. stavb. društva.

Gibanje mej slovenskim delavstvom. Slovenski delavci v Gradcu so osnovali slov. kršč. izobraževalno društvo „Domovina“. Pristopilo je lepo število slovenskih delavcev v Gradcu. — „Slov. delavsko stavbinsko društvo“ v Ljubljani je kupilo prostor za novo delavsko naselbino v bližini kopališča v Kozlezi v Ljubljani. — Gorisko slov. katol. delavsko društvo je imelo v nedeljo ogromno obiskan shod na katerem je sklenilo ustanoviti sirotišče za slovenske delavce v Gorici in se je obrnilo na poslanca dr. Gregorčiča naj upliva, da se bode pri državnih zgradbah rabilo domače delavce. — Jutri je ustanovni shod strokovnega društva papirnih delavcev v Medvodah.

Od delavca do milijonarja. V Ottawi v Ameriki je umrl veliki industrijalec Kely. Zapustil je 250 milijonov dolarjev, v Kanado je prišel kot reven delavec.

Zajčje, lisičje in mandrove kože kupi

vsako število po najvišji ceni trvdka

J. S. Benedikt

54 2-1 V Ljubljani, Stari trg.

Dva kolarska pomočnika

dobita takoj trajno delo in

en vajenec

poštenih starišev, 14 let star, v novi kolarnici pri **Antonu Sedlar**, kolarski mojster v Kandiji poleg Novega mesta, Rudolfovo, Dolenjsko. 53 3-1

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli

lekar

dvorni založnik Nj. svet. papeža
Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

KRMN, dne 13. maja 1897.

Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

IV. 40 10-4

Karel grof Strasoldo.

„Slovenski List“ prodaja se v Brus-Štefetozi prodajalnici Pred škofijo. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. trvdke J. Spreitzer

Slomškovice ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izbornu urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49-47

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštine prosto.

Vse poprave
izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Cene najnižje!

Cene najnižje!

Nova trgovina

Ljubljana Sv. Petra cesta št. 4 Ljubljana

Priporočeva svojo popolnoma novo, bogato urejeno manufakturno trgovino raznovrstnega modnega in suknenege blaga, veliko zalogo solidno izdelanih modreev, ženskega in moškega perila, kravat, dežnikov, belih in suknenih zastorov, vse vrste miznih in posteljnih prtov, kakor tudi odeje (kovtre) in koe za postelje in konje itd. itd.

Založila sva tudi vse krojaške potrebščine, s katerimi bodeva cenjenim krojačem in šiviljam najceneje ustreči zamogla.

Dalje priporočeva častiti duhovščini izvrstna platna, lepe preproge, črna sukna i. t. d.

V nadi, da si pridobiva z nizkimi cenami, samo pristnim blagom, pod strogo, solidno in točno postrežbo popolno zaupanje p. n. občinstva, bilježiva z odličnim

velespoštovanjem

50 5-3

Kotzbek & Kostevc.

Uzorce pošiljava na zahtevanje poštine prosto.

Opazljamo posebno na lepa darila za
Božič in novo leto.

Zobozdravnik

Dr. Edvard Bretl

naznanja

49 3-3

da se je preselil s svojim atelijejem (preje dr. Frlan)
iz Špitalske ulice šte. 7

na vogel Špitalske ulice in Glavnega trga,

uhod pred Škofijo šte. 1.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu dovoljujem si tem potom najuljudneje naznaniti, da sem svojo večletno službo pri g. L. Stricelnu pred kratkim zapustil ter pričel dne 14. m. m. svojo lastno

prodajo trboveljskega premoga

na drobno in debelo

v Linhartovih ulicah št. 7,
(pri sv. Krištofu).

Cenjenim odjemalcem priporočam se najtopleje za mnogobrojna naročila z zagotovilom točne in solidne postrežbe ter belježim

z velespoštovanjem

52 3-2

Ignac Zupančič.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcencijše in najpri-
stnejše vino piti, tedaj se potruži v gostilno
na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah:

9 x-46

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Oviček " "	32 "
Bizelsko " "	36 "
Rebula " "	40 "
Refoško " "	48 "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina
pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam
dobi črni istrijanec po 24 kr. liter,
kateremu je vsaka konkurenca izključena,
bodisi po kakovosti ali po ceni.

Najnovejše v kravatah.

Primerna darila za Božič in novo leto.

Nova trgovina.

Slavnemu p. n. občinstvu tu in na deželi kakor tudi prečastiti duhovščini
uljudno naznanim, da sem

otvoril

ново urejeno trgovino

z raznovrstnim manufakturnim in suknemim blagom

v Ljubljani na Starem trgu št. 9

kjer bodem imel v zalogi vedno dobro in sveže blago, ter se bodem potrudil
cenjenim odjemalcem postreči z nizkimi cenami.

Priporočam se za mnogobrojne naročbe

z odličnim spoštovanjem

I. Keber

pri „Dobrem pastirju“.
Stari trg št. 9.

51 3-3

Perilo za moške in spodnja obleka.

Sukneno in platneno blago.

Pozor! Pozor!

V torek, dne 16. decembra

bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“

ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

Spominjajte se ljudskega sklada!

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg šte. 19

priporoča

najnovejše vizitnice, kovert s firmo, naslovna
pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Preje: Gradišče št. 1.

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge
vsak delavnik od 8. zjutraj
do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 ¹/₂ ⁰/₁₀₀

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsakih
vloženih 100 kron čistih
4 krone 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIZICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. junija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar.
podpredsednik

ODBORNIKI:

Josip Jare,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. posojilnice“

Karol Pollak
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Greg. Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik
profesor bogoslovja v Ljubljani.

47 8-6